

УДК 351.713:349.24

О. В. Тодощак, канд. юрид. наук,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права
ОНЮА

ГАРАНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ВІДПУСТКУ ПРАЦІВНИКІВ МИТНОЇ СЛУЖБИ

Згідно зі ст. 407 Митного кодексу України посадовими особами митної служби України є працівники митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, на яких цим Кодексом та іншими законами України покладено здійснення митної справи, організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і яким присвоєно спеціальні звання.

Правовий статус посадових осіб митної служби України, їх права та обов'язки визначаються Конституцією України, Митним кодексом України, а в частині, що не регулюється ним, — Законом України «Про державну службу» та іншими відомчими законодавчими актами.

Відповідно до Положення про проходження служби в митних органах [1], посадовим особам митної служби надаються такі види відпусток:

- чергові;
- короткострокові;
- додаткові;
- по вагітності;
- родах та догляду за дитиною;
- творчі;
- у зв'язку з навчанням.

Визначення тривалості цих відпусток розробляється відповідно до діючого трудового законодавства. Однак посадовим особам митної служби додатково до терміну основних відпусток надається час, необхідний для проїзду до місця проведення відпустки і у зворотному напрямку, який не повинен перевищувати 15 діб.

Тривалість чергової відпустки визначається залежно від вислуги років і встановлюється в таких розмірах:

- менше 10 років — 30 діб щорічно;
- від 10 до 15 років — 35 діб щорічно;

- від 15 до 20 років — 40 діб щорічно;
- від 20 і більше — 45 діб щорічно.

Для посадових осіб митної служби, які під час виконання службових обов'язків піддалися впливу шкідливих фізичних, хімічних, біологічних і психо-фізіологічних факторів, встановлюється право на додаткові відпустки, аналогічні наданим трудовим законодавством відпусткам за шкідливі і тяжкі умови роботи чи особливий характер роботи.

Щорічна відпустка надається протягом календарного року. В особливих випадках з дозволу керівника митного органу, частина невикористаної відпустки за минулий рік, що перевищує 14 діб, може бути надана в першому кварталі наступного року.

Додатковим фактором соціального захисту посадових осіб митних органів є надання, а точніше — пролонгація їхньої чергової відпустки на час хвороби, якщо вони в цей період занедужали. Право на пролонгацію відпустки має начальник відповідного підрозділу митної служби на підставі надання відповідного документа, завіреного у встановленому порядку.

У винятку, якщо подальше перебування службової особи у відпустці може негативно вплинути на нормальний хід роботи митного органу, за рішенням керівника цього органу і за згодою працівника допускається його відкликання з чергової відпустки. У цьому випадку невикористана частина відпустки надається, як правило, в поточному році.

Частина відпустки, що не була використана посадовою особою, може бути за її бажанням приєднана до чергової відпустки в наступному році.

У випадку звільнення посадової особи з митних органів їй виплачується компенсація відповідно до діючого трудового законодавства за невикористану у році звільнення відпустку.

Короткострокові відпустки без збереження заробітної плати надаються посадовим особам митних органів за родинних обставин і інших можливих поважних причин.

Безсумнівно, дуже важливою й істотною, у матеріальному відношенні, формою соціального захисту посадових осіб митної служби є компенсація оплати проїзду до місця відпочинку і у зворотному напрямку під час щорічних відпусток, на нове місце служби, а також при перевезенні багажу. Відповідно до Положення про порядок компенсації працівникам Державної митної служби вартості проїзду до місця відпочинку і у зворотному напрямку під час щорічних відпусток, на нове місце служби, а також при перевезенні багажу, подібним правом користуються винятково посадові особи митної служби, які мають персональні звання.

Для одержання грошової компенсації за проїзд під час відпустки надається заява на ім'я начальника митного органу, до якого додаються авансовий звіт і проїзні квитки, що повинні датуватися в межах терміну щорічної відпустки.

При наявності коштів на ці цілі на рахунку митного органу, посадовій особі, за який необхідно відзвітуватися протягом 10 робочих днів після закінчення відпустки.

Витрати на проїзд під час відпустки відшкодовуються посадовим особам у розмірі вартості проїзду в межах України повітряним, залізничним, водним і автомобільним транспортом громадського користування (крім таксі), включаючи страхові, внески по державному обов'язковому страхуванню пасажирів на транспорті, оплату послуг з продажу проїзних квитків витрат за користування в потягах постільними принадлежностями. Витрати на проїзд працівника в м'якому вагоні, у каютах, що оплачуються по Г-ІУ групах тарифних ставок, на судах річкового флоту, а також на повітряному транспорті по квитках 1-го класу відшкодовуються в кожному окремому випадку, з дозволу керівника митної установи при наданні проїзних документів.

У випадку невикористання посадовою особою права на оплату проїзду до місця відпочинку і у зворотному напрямку під час відпустки в поточному році компенсація за даними витратами у наступному може бути зроблена з розрахунку, як на дві особи.

Таким чином, можна зробити висновок, що в державній митній службі України питання оплати праці, як найважливішого механізму соціального захисту, досить добре урегульований і існує досить гнучка, відповідна диференційованим умовам праці, система оплати. Дана система виплат, надбавок і компенсацій не нова, вона успішно працює вже не один десяток років у більшості правоохоронних органів нашої країни, однак у порівнянні з останніми, склалася досить критична ситуація з розміром виплачуваної митникам заробітної плати.

Однак у митній службі є і свої плюси, так, більш детально урегульовано питання виплати грошової надбавки за володіння і використання в роботі іноземних мов у порівнянні з іншими контроль-ревізійно-правоохоронними органами, що, звичайно ж, є додатковим чинником соціального захисту і джерелом матеріального заохочення митників.

Питання забезпечення митників відпустками багато в чому схожі з відпустками працівників взагалі і державних службовців зокрема. Вони являють собою чітку систему, що досить добре виконується і чітко фінансується. Додатковою соціальною гарантією в цій сфері, безумовно, є надання до відпустки додаткового часу на проїзд до місця проведення відпустки і компенсація оплати проїзду до місця відпочинку і у зворотному напрямку під час щорічних відпусток, на нове місце служби, а також при провезенні багажу.

Л і т е р а т у р а

1. *Положення про порядок і умови проходження служби в митних органах України* // Постанова Кабінету Міністрів України від 9 лютого 1993 року. — № 7.
2. *Положення про порядок компенсації працівникам Державної митної служби вартості проїзду до місця відпочинку і у зворотному напрямку під час щорічних відпусток, на нове місце служби, а також перевезення багажу* // Наказ Державної митної служби України від 18.02.2000. — № 91.